

TARTALOM

1. Közlemény az építő műszaki csapatoknál végrehajtott ellenőrzésről.

2. A haditechnikai eszközök biztonsága.

3. A gépek üzembe helyezése.

Összeállította az MN Pénzügyi Szolgálat Főnökség Baleset-elhárítási és munkavédelmi osztálya

1. Közlemény az építő műszaki csapatoknál végrehajtott ellenőrzésről

Az Építő, Fa- és Építőipari Dolgozók Szakszervezete (EFEDOSZ) budapesti Munkavédelmi Bizottsága – az MN PÜSZF Baleset-elhárítási és munkavédelmi osztály felkérésére – 1984 januárjában megvizsgálta a budapesti építőipari vállalatoknál foglalkoztatott sorkatonák munkavédelmi helyzetét.

A vizsgálat tárgya:

- a sorkatoánk üzemi balesetének bejelentésére, nyilvántartására, kivizsgálására vonatkozó előírások érvényesülésének és
- az egyéni védőeszközökkel való ellátottság helyzetének felmérése volt.

A vizsgált vállalatok:

	Foglalkoztatott sorkatonák száma
43. sz. Állami Építőipari Vállalat	800 fő
Mélyépítő Vállalat	168 fő
KÉV-METRÓ Építő Vállalat	352 fő
Hidépítő Vállalat	140 fő
Csőszerelőipari Vállalat	100 fő
Budapesti Lakásépítő Vállalat	50 fő
Út-Vasútépítő Vállalat	50 fő

Az ellenőrzött vállalatoknál foglalkoztatott sorkatonák az MN 3705 Budapest és az MN 7560 Budapest magasabbegységek alárendeltjeinek állományába tartoznak.

Az ellenőrzésben részt vettek az MN PÜSZF BMO és a magasabbegységek szakemberei is.

A vizsgálatot végző bizottságok a vállalatok belső szabályozása (VMSZ) és az alakulatok, vállalatok közt kötött foglalkoztatási szerződések alapján végezték az ellenőrzéseiket.

Az EFEDOSZ Munkavédelmi Bizottsága a céllenőrzésről összesítő jelentést készített, melynek főbb megállapításai a következők:

1. Az üzemi balesetek bejelentési folyamatának szabályozása a vizsgált vállalatok munkavédelmi szabályzataiban megtalálhatók. Az esetek többségében azonban a vállalatnál foglalkoztatott sorkatonák üzemi balesetével kapcsolatos teendők nincsenek szabályozva.

2. A sorkatonák üzemi baleseteit az üzemi balesetek közt nyilvántartják. A baleseti nyilvántartásokban a 43. sz. Állami Építőipari Vállalat a sorkatonákat ért üzemi baleseteket külön csoportosítva szerepelteti, a többi vállalatnál külön csoportosítás nincs. A nyilvántartást a polgári dolgozókkal közösen az esetek sorrendjében vezetik.

3. A sorkatonák üzemi baleseteinek kivizsgálását a vizsgált vállalatok nem egységesen és nem az előírtak szerint végzik.

4. A vizsgált vállalatoknál folyamatban levő, lezáratlan kártérítési ügyet nem találtak. A vizsgálatok alapján megállapítható azonban, hogy az egyébként megfelelően szabályozott kártérítési rend gyakorlati végrehajtása kívánnivalókat hagy maga után.

5. Az egyéni védőeszközökkel való ellátottság helyzete kielégítő.

6. Az átvizsgált üzemi baleseti jegyzőkönyvek tanulsága szerint a hasonló balesetek megelőzésére tett intézkedések az esetek többségében nem kielégítőek. Az említett kivizsgálási hiányosságok következményeként a bekövetkezett üzemi balesetek kiváltó okai nem kerültek reálisan megállapításra, így a megelőzésre tett intézkedések is formálisak. A nagyszámban tapasztalható műszaki, szervezési hiányosságok ellenére a sérülteket teszik többnyire felelőssé. A balesetek megelőzését szolgáló intézkedések zömében a sérült, illetve annak környezetében dolgozók oktatására korlátozódik.

A hiányosságok megszüntetése céljából az EFEDOSZ munkavédelmi bizottsága által javasolt intézkedéseket *a következők szerint célszerű megvalósítani:*

- azoknál a vállalatoknál, ahol sorkatonák foglalkoztatására kerül sor, egyrészt az alakulat, illetve a vállalat közötti szerződés tartalmazza a sorkatonák üzemi balesetnek konkrét és részletes bejelentési folyamatát, másrészt a munkavédelmi szabályzat vonatkozó része kerüljön kiegészítésre, a szerződés alapján, a sorkatonák ért üzemi balesettel kapcsolatos teendőkre;

- a munkavégzés során a sorkatonákat ért balesetek üzemi balesetnek minősülnek, és a balesetek bejelentésével, nyilvántartásával, kivizsgálásával kapcsolatban a 2/1980. (VIII. 31.) KHS sz. rendelkezésben foglaltakat is alkalmazni kell. A balesetek vizsgálatában – a vállalati bizottsággal együtt – a sé-

rült közvetlen előjárója, a katonai szervezet baleset-elhárítási és munkavédelmi megbízottjával együtt vegyen részt;

– a balesetről a munkahelyi parancsnokot haladéktalanul értesíteni kell. A kivizsgálás teljes dokumentációjának egy példányát az MN 7560 Budapest, MN 3505 Budapest magasabbegységek és az MN 1200 Budapest parancsnokságának meg kell küldeni;

– az üzemi balesetből eredő károk megtérítésének meghatározása, a vállalati szerződésekben alkalmazása megfelelő.

Közreadjuk a Felsőoktatási Tanintézetek Országos Munkavédelmi Ankétja keretében megbírdelt pályázatra beküldött „A haditechnikai eszközök biztonsága. A gépek üzembe helyezése” című pályaművet, amely hasznos segítség lehet a főiskolai oktatásban és különösen azok számára, akik a beruházással, illetve balesetelemzéssel foglalkoznak.

2. A haditechnikai eszközök biztonsága

A néphadseregben folyó munkavédelmi tevékenység egyik jelentős területe a haditechnikai eszközök kezelése során fellépő baleseti veszélyek csökkentése. A hatásos balesetmegelőző tevékenység megkívánja, hogy pontosan megismerkedjünk ezekkel a baleseteknek az okaival, bekövetkezésük körülményeivel abból a célból, hogy a helyes és szükséges megelőző intézkedéseket meghozhassuk.

A haditechnikai eszközök kezelése során fellépő veszélyek két típusát különböztetjük meg aszerint, hogy a katonai tevékenység a kiképzési időszakban (békében), illetve harcselekmények során kerül végrehajtásra. A haditechnikai eszközök kezelői a feladatteljesítés során kettős veszéllyel kell hogy szembenezzenek, egyrészt az ellenséges tevékenységből származó elsődleges veszéllyel, másrészt az eszköz kezeléséből származó másodlagos veszéllyel. Az elsődleges forrást megszüntetni nem lehet, a másodlagosat is csak olyan mértékben lehet csökkenteni, hogy az a harcászati-műszaki jellemzőket károsan ne befolyásolja és az alkalmazott védelem ne szüljön újabb veszélyeket. Az elsődleges veszélyforrás békében nem, vagy csak elhanyagolható mértékben létezik, ugyanakkor a harcselekmények során nagyságrendekkel meghaladja jelentősége a másodlagos veszélyforrásét. Önkéntelenül adódik a következtetés, hogy ezek szerint békeidőszakban a másodlagos veszélyforrás semlegesítésére kell törekedni, míg háborúban az elsődleges elhárítása a feladat. Sajnos, mint minden első látásra magától értetődőnek látszó következtetés ez így nem igaz. Egy haditechnikai eszközt nem lehet egyszer így, máskor meg más módon kezelni. Először is a katonai kiképzés, mint minden képzés, felkészítés a (katonai) tevékenységre, jelen esetben a harc eredményes megvívására. Vajon milyen eredménnyel kezelné